

Xojon xi kananguiyaa xta ebreoo

Bi ts'én tjobóko nga Néná tsíchjiajoná
nga kats'énkjién ndíí

1 Nixtjin xchá ján Néná kjín ndiya kojo ja kje'e ja kje'e ts'én tsíchjiajo xta xi xcháná nga kats'énkjién já chjinie'eén. ² Kó ngot'e 'ne kui nixtjin xi kjifet'aa, Néná katsanguiya ndíí kó kuí xí kats'énkjién nga tsíchjiajoná, kó kuí boá xi kats'énk'as'ieen ngayeje nií, kojo tangat'anií kui nga Néná kats'énda ngayeje ngasondiee kojo ndi'ak'ajmií.

³ Kuí ndíí xi ts'entsíjen kjoajee Néná kó kui boá xi bokó xikó ts'én tjjiin Néná, kó kui boá xi ts'enk'índo ngayeje ni xi tjín tangat'anií nga'niuú én xi chjia. Nguije kats'éntsjiejónná jé xi tjínná nguindyikon Néná, kja kis'ijña ndi'ak'ajmií nga fojnií Néná xi ts'énbotixómaá.

Bi ts'én tjobóko nga ndíí Néná boá xi nk'a ngase
xaá ta boajinnií ndítsjiee

⁴ Kuí ndíí Néná xi nk'a ngase kini'án xaá ta boajiín ndítsjiee, ngat'a ta kuí tsi boá xi ndí ngototoo Néná. ⁵ Néná bi katsoó ndíí:

Jí xi ndína ji,

an xí Na'míí an, ngot'e. Kó kui nií jmí tsi ngo ndítsjie xi boá katsoó.

Kó Néná ti bi ti katsó kjoaa ndíí:

An xí Na'mií kui kama an,

kó kuí xí ndína kama kui.

⁶ Kó kji'a nga katsanguiya ndí xi tjoón kui ngasondiee, bi katsó:

Ngayeje ndítsjiee Néná ngats'endíkon.

⁷ Kó kjénní nga kjoaa ndítsjiee, bi tsó Néná:

Ndítsjiee kuí xí xikoó tsi tjoó,

kó mosona kuí xí xikoó tsi ndi'íí.

⁸ Kó Néná nga chjia kjoaa ndíí, bi tsó:

Ji Ne, ta kji'ání nga ji xi kotixome,

kixi satixoma nguindie nínga botixome ji.

⁹ Je kini'íntjé ni xi kixii kó kini'ínch'í ji ni xi ndajín,

kuíni nga Néná je ja'ájiin, Ne tse,

kó kuí xí katsjaá tsie kjoatsja, tsie ngase ta boajiín ndítsjiee.

¹⁰ Kó ti bi ti tsó nga:

Ji Ndiá, ji kini'inde ji ngasondiee ndeskande koó nga ítjats'ennii,

kó ti ndse boá xi kats'énda ndi'ak'ajmii.

¹¹ Ngayeje kui nii xi kjuie, tanga ji ngatsjé nixtjin nga kuindyin.

Kó ngayeje kui nii xi kamaxchá xikoó ngo njño xi chajá.

¹² Kó k'uích'í ji xikó ts'én foch'o ngo njño,

kó sasíkjo xikoó ngo xta xi bosíkjo njñoó,

Tanga ji, kosikjoyejín ji,

kó jmí nixtjin kamaxchá jí.

¹³ Néná bi katsoó ndíí, kó jmí tsi ndítsjiee xi bi katsoó:

Tíndyint'ení nga fojnína nínga botixoma an,

k'uúndo an nguindie ndsaki kondra tse.

¹⁴ ¿A mí tsi ngayeje ndítsjiee nga kui xi ndyits'en xaá Néná, kó nga kuí xí kananguiya tsi'e nga kui xi sa'íin kjoanda kui xta xi sakoó kjoa'naxié'aá?

Bi ts'én tjí**bo**́**ko nga chjiénga si'anséen
én xi katsanguiyaná Néná**

2 Kuíni nga chjiénga si'anséen kui én xi je kanda'yá, tsi'e nga kje'ejín ndiya konguín. ²Ngat'a tsi kui én xi kje'e nixtjin Néná katsjaá ndítsjiej tsi'e nga tsjaaná ná, kis'iee nga'niú, kó ngayeje kui xta xi tsint'ie kó xi tsint'ie'énjín, kamájeé xikó kji'i jé xi kasakoo, ³¿kóts'en kamaná nga kuyóo kui kjoabotjeé, tsi si'ansenján kui kjoa'naxié'á xi boá ts'en jee? Ngat'a ti kuíni Ndiá Kjisoo xi tjón katsáyá kui én xi 'boxié'áná, s'e jaskan xta xi tsint'ieé akóná nga jakoxi kui nii. ⁴Kó Néná ti akóná nga jakoxi kuí nii kji'a nga kats'én chiboá, ni xi 'bínfíkón kojo kjoandikón, kó kats'énkja'asónná kjoandaa Asién Nixtjiin xikó ts'én kamámejeén kui.

Bi ts'én tjí**bo**́**ko nga Kjisoo xta xi jín xi yojo kamá**

⁵Néná katsjájin xá ndítsjiej tsi'e nga kui xi kotíxomaa kui ngasondie xi s'e ndibaá, kjoaa kui xi ndyichiboánijmi. ⁶Bi ts'én tjt'a xojon eén Néná nínga tjín xi bi katsó:

¿'Yá kuií boá xtaa, tsi'e nga kjoa'átsjiejen kui,
axa, 'yá kuií boá xtaa, tsi'e nga kjójintakín ji?

⁷Nguindie ngase xikoó ndítsjiej kini'ín ji ngotjón,
tanga katse'ée kjoaje kojo nga xchandíkón.

⁸Ngayeje nii xi ik'inde ji nguia tsja.

Ngat'a nguije nguia tsja síndo ngayeje nii, ngojín nii xi kjajin síndo. Tanga je ndyia ngot'e nga jmí tsi nguia tsja xtaa síndo ngayeje kui nii. ⁹Tanga yajne xikó ts'én Kjisoo chiboa ngase kini'án ngotjón ta boajin ndítsjiej, kó nga kuí xí tikoón kjoajee kojo kjoayandikoón kjoaa kui kjoanimaa xi ja'atio nga kini'ánk'ién. Ja'ajin kjoaboyaa tangat'anij nga k'ientjé ngayeje xtaa, kó boá ts'én kats'énkjatjosón kjoandaa Néná.

¹⁰Néná kamámejeén nga kjin kama ndí xi k'uiéé kjoajee, kui Néná xi kats'éndá ngayeje nii kojo nga ngat'aa kui nga

síndo kui nií, kui boá xi kats'én nga nguìjijn kjoanìma xi ja'atio Jesukristoo, kama xi chjiénga kama kui, kui Jesukristoo xi ts'axié'á kui xtaa. ¹¹ Ngat'a kui boá xi ts'éntsjie xtaa nguindyikõn Néná kó kui xta xi ni'ántsjiee, ta ngo tsi ma xi na'mii, kó kuíni nga soboájin maá kui nga nts'ie tsójnú, ¹² nga bi tsó:

K'uinijmíi nts'ie an kjoaa ji,

kó sa'intjsaa ji nguìjijn xta xi matikó nga ts'entsjaa.

¹³ Kó ti bi ti tsó nga:

An kama'niátakón an Néná.

Kó ti bi ti tsó nguini:

K'ie tikón an k'iee, an kojo ndí xi katsjana Néná.

¹⁴ Kó xikó ts'én nga jín nga yojo kui ndí, ti boá ti ts'én Kjisoo jín kojo yojo kamá. Tsi'e nga k'ien kó kats'énkjié kui xi atíxomaa kjoaboyaa, kui xi xindajín diabloo, ¹⁵ kó boá ts'én nga índondé ngayeje xta xi kis'indo xikoó moso xi kastiáa ngat'a katsakjónní kjoaboyaa. ¹⁶ Ngat'a kjénní nga jmí tsi je'e tsi'e nga ndítsjiee xi kosíkojo, je'e tsi'e nga xta tjiee Abraam xi kosíkojo. ¹⁷ Kó kuíni nga boá ts'én chjiénga xi kókón ngayeje nts'iee nga boá kis'ie, tsi'e nga ngo chiná'mi xi 'niú nk'a xaá xi ts'én xaá Néná kamá xi nimatakón kojo 'niátakón kamá, xi ts'enk'ás'ién chjie tsi'e nga sa'ínkjié jeé xta naxíndaá. ¹⁸ Kó xikó ts'én nga ja'atio kjoanìma nga kachjat'ayákón, ngot'e 'ne tjiín nga'niú tsi'e nga kosíkojo ngayeje xta xi tjíchjat'ayákón.

Bi ts'én tjobóko nga Kjisoo nk'a ngase xaá ta boajínnii Moisee

3 Kó kuíni nts'ie, jún xi xta naxíndaá tsjiee, jún xi je tsíchjiajnú Néná tsi'e nga kui kondókjoanijnú, ti'ankjó chan chanjnú kjoaa Kristo Kjisoo kui xi apostroo Néná kojo xi chiná'mi xi 'niú nk'a xaá, kjoaa kjoas'ijin xi tikónná. ² Kjisoo kixi kats'én xaá nguindyikõn xi katsjá

kui xaá, xikó ts'én Moisee kixi kats'én xá xi katse'eé ngu_{ij}iin ngayeje xtaa Néná. ³Ngat'a Kjisoo tsie ngase kjoaje tjiin ta boajinni Moisee, kó mejénjne nga xchajnú nga xtaa Néná kui boá xi kamá ngo ndi'a xi kats'éndá Néná, kuíni nga 'niú ngase yandíkón ngo xta xi kats'éndá ndi'aa ta boajín ndi'aa. ⁴Tajná ndi'aní chjiénga tjin xí sa'índa, tanga Néná boá xi kats'éndá ngayeje nií.

⁵Kó Moisee nga jakoxi, ngo moso xi kixi kats'én xaá kamá ngu_{ij}iin xtaa Néná kó akó ni xi jaskan kotsoya Néná, ⁶tanga Kristoo nga kui xi ndií Néná, kixi ts'én xaá nga botixómaá ndi'aa Néná, kó kui ndi'aa ñá boá, boá kama tsi 'niú s'ijinná kojo tsi kama'niátakón nga tsja kamaná nga xchiyáa ni xi tsjaaná Néná.

Bi ts'én tjobóko ni xi kamaá xta xi kats'énkitikjoa yojoo

⁷Kó kuíni nga, ti'ansenjnuú xikó ts'én tjit'a ni xi tsó Asién Nixtjiin Néná:

Tsi ngot'e konda'yájnú ndaa.

⁸Ngata ni'ántajajínjú inimajnú,

xikoó kui xta kats'énkitikjoa yojoo kó askot'ayákónna kja nangui kixíí.

⁹Nínga xta tje xchájnú askot'ayákónna,

nda tsi yichán nó kamábe xá xi kats'en an.

¹⁰Kuíni nga kats'enchánjo an kui xtaa,

kó bi kixian an: “Ngatsjé nixtjin nga tjimá kichajá ngu_{ij}iin inimaa,

kó mejénjiin koejetjingu ndiyana.”

¹¹Kó kuíni nga kats'enchán an, jakoxi nga bi sa'in an kixiáan:

“K'os'ienjín kui xtaa ngu_{in}die xi tsjáa nínga ts'énkja'yá xta xi tsa'an.”

¹² Chónjnú yojojnú nts'ie, nga ngojín jún xi 'beé ngo inima xi tanisién ndajín kojo tsi s'ijinjiín tsi'e nga xín si'ankja'ájnúu yojojnú kui Néná xi tikoón. ¹³ Tasá ndyiojón ndyiojón te'énga'niújnúu xinguijnú, tjienga k'uijná kui nixtjiin ngot'e xikó tsó xojon eén Néná, tsi'e nga ngojín xi sa'íntajá inimaa tangat'anii kjoach'áncha xi tsjá jeé. ¹⁴ Ngat'a je nijan tjisákóná ni xi tsi'e Kristoo, tsi ngaskande nga kjuiet'a 'niú kuindyionjo kui kjoa'niátakón xi kis'iená nga tjón.

¹⁵ Xikó je katsó xojon eén Néná:

Tsi ngot'e konda'yájnú ndaa.

Ngata ni'ántajajínjú inimajnú,

xikoó kui xta xi kats'énkitikjoa yojoo.

¹⁶ Ngat'a ¿Yání xi kats'énkitikjoa yojoo nguije ja boja je tsint'iee ndaa Néná? ¿A ngayejejin kui xta xi jatjoni nangui Ejipto xi kijjo Moisee? ¹⁷ ¿Kó 'yá xtaa boja xi Néná yichán nó kats'énxchánjo kui? ¿A kuijín xta xi kats'énjé, kui xi ixó nga jesón kja nangui kixii? ¹⁸ ¿Kó 'yá xtaa xi Néná katsjaá ts'oa nga bi sa'in an katsoó, nga tsíchjijajo nga k'os'ienjín kui xtaa nguindie xi tsjaá nínga ts'énkja'yá xta xi tsi'e? ¿A mí tsi kui xta xi tsint'ie'énjiín? ¹⁹ Kó ya nga kasakojín kui nguindie nínga ni'ánkja'yaá, tangat'anii nga kis'ijinjiín.

4 Takó tikónná nguindie nga kuitjás'ien nguiya nínga ni'ánkja'yá xi tsjaá xta xi tsi'e Néná xikó katsó nga katsáyatjón, kuíni nga xchóon yojoná, ngat'a achichí ra ndasen kji'i tsi tjín jún xi kamajín kjocho kui nguindiee. ² Ngat'a ná je ik'ínijminá kui éntjatsiee xikoó kui xtaa, tanga kui ta kjoandaní nga ik'ínijmii kui eén, ngat'a kats'éns'ijinjin kui xta xi tsint'iee kui eén.

³ Tanga ná xi je kis'ijinná, kuitjás'ien ná kui nguindie nínga ts'énkja'yá xta xi tsi'e Néná, ngat'a bi katsó Néná:

Kó kuíni kji'a nga kats'énxchán an, jakoxi nga bi sa'in an kixiáan:

“K'os'ienjín kui xtaa nguindie xi tsjáa nínga ts'énkja'yá xta xi tsa'an.”

Nda tsi Néná je kamádojo xá xi kats'én ndeskande koó nga kats'énda ngasondiee. ⁴ Ngat'a bi ts'én tjt'a xojon eén Néná kjoaa nixtjin xi ma yitoo:

Kó kats'énkja'yá Néná xi ma yito nixtjin kjoaa ngayeje ni xi kats'én.

⁵ Kó ti bi ti tsó ngase k'iee:

“K'os'ienjín kui xtaa nguindie xi tsjáa nínga ts'énkja'yá xta xi tsa'an.”

⁶ Kuíni nga takó chaja ngase nga tjín xi k'os'ien kui nguindie nínga ni'ánkja'yaá Néná, ngat'a kui xta xi tjon ik'ínijmijí kui éntjatsiee, ts'as'ienjín tangat'anii kjoakitikjoaa. ⁷ Kó Néná ingo nixtjin íjñá ngot'e nga bi tsó: Ngot'e 'ne, katsó nguije je ja'a kjín nó, nga kats'énkíchjia Ndabii:

Tsi ngot'e konda'yájnú ndaa.

Ngata ni'ántajajínjnu inimajnú.

⁸ Ngat'a tsi Josuee xi katsjaá nguindie nínga ni'ánkja'yá kui xta xi hjiani Israel, ja Néná nguiti tsíchjajín nga tsjaá kje'e nixtjin tsooaa. ⁹ Kó kuíni nga takó tikoón nguindie nga k'os'ien xtaa kia nínga ni'ánkja'yá xi tsi'e xta naxíndaá Néná.

¹⁰ Ngat'a kui xta xi 'bos'ien nguindie nínga ni'ánkja'yá xi tsi'e xtaa Néná, ti ts'énkja'yá kjoaa xá xi ndyits'en, xikó ts'én Néná kats'énkja'yá kjoaa xá xi kats'én. ¹¹ Ja kuíni nga chjiénga si'an ngo kjoa'niú tsi'e nga kuitjás'ien kui nguindie nínga ni'ánkja'yaá, tsi'e nga ngojín xi koejetjingui kui chíboa xi íjñá kui xta xi tsint'ié'énjín.

Bi ts'én tjobóko nga'niú xi tjiín eén Néná

¹² Ngat'a eén Néná, tikón, kó tjínrií nga'niú, kó kuí xí yojó ngase ta boajiín ngo kichá xi yojó nga jó ngoboaá, kó kui eén 'bos'ien ngaskande nínga 'niú nangaa inimaa kojo asién nixtjiin, kojo nínga tjíkjoo ndaa, kojo nguijiin ndaa, kó kui boá xi kot'a kjoakjintakoón kojo ni xi mejeén sa'ín ngo inima.

¹³ Kó jmíjín ngo ni xi Néná kats'énda xi kama'maa yojoo nguindyikon kui, tasá ngayeje nií síndo tsijen kojo ya chan chan nguindyikon kui Néná kui xi chjiénga si'ank'as'ieén xkii.

**Bi ts'én tji bóko nga Kjisoo xí chiná'miná
xi tanisién nk'a xaá**

¹⁴ Kuíni nga 'niú kuindyión nga konguántjinguí kui kjoas'ijin xi timatjinguí, ngat'a tikónna ngo chiná'mi xi 'niú nk'a xaá xi ja'atjoón ndi'ak'ajmii, kó kui boá xi Kjisoo, ndii Néná.

¹⁵ Ngat'a tikónná ngo chiná'mi xi 'niú nk'a xaá xi ma nimaá kjoa'indaná, kui xi je kachjat'ayákón xikoó ná, tanga kats'énjéjín. ¹⁶ Si'antiñaá yojoná tsoboa kó si'an'niátakón Néná xi botixómáná kojo xi tsjáná kjoandaa, ts'i'e nga sakóná kjoanimatakoón kó sakóná kjoandaa kji'a ma nga kamachjiénná kui.

5 Ngayeje chiná'mi xi 'niú nk'a xaá xi tjo'ójin nguijiin xtaa, katse'éxárií nguindyikon Néná ts'i'e nga kui xi tsjaa chjie kojo kjoatjé xi si'ank'as'ieén Néná kjoaa jeé xtaa. ² Kui chiná'mii kamaa k'uieé kjoachiyákjoa kjoaa xta xi ndajín makjiín ngo ni kojo xta xi tjimá kichajá ndiyaá Néná, ngat'a ti xta boá kui chiná'mi xi 'niú nk'a xaá, ³ kó tangat'anií kui nií nga chjiénga sa'ínk'as'ien chjie kjoaa jé xi ts'i'e kojo kjoaa jeé xta naxiíndaá.

⁴ Ngojín xta xi kamaa nga kui soboa sa'ín yojoo ngo chiná'mi xi 'niú nk'a xaá, Néná boá xi tsíchjiaa, xikoó nda xi mí Aaroon.

⁵ Ti boá ti ts'én jmí tsi Kristoo xi katsjá soboaá kjoaje yojoo nga chiná'mi xi 'niú nk'a xaá kamá, Néná boá xi katsjaá kui kjoandaa nga bi katsoó:

Jí xí ndína ji,
an xí Na'míi an, ngot'e.

⁶ Kó ti bi ti tsó ingo ndíe xojon eén Néná:

Jí xí chiná'mi ji ngatsjé nixtjin,

boá kji'i xáa xikoó xá xi tsí'e chiná'mi Melkisedeek.

⁷ Kó kji'a nga kis'ijña Kristoo kui ngasondiee, 'niú tsí'á kó achichí askandá nga tsíchjiaa kui Néná xi kamaa nga xín sa'ínkja'aa kjoaboyaa, kó Néná tsint'ieé, tangat'anií nga kamábendikón Néná. ⁸ Kó nda tsi ndíí Néná kui, tsie kjoanima ja'atio nga kamaá kanda'yá'én. ⁹ Kó nguije Kristoo kamá xi chjiénga kama kui, kui boá xi kamá kui xi ngatsjé nixtjin k'oxié'á kui xta xi ndyint'ie'eén. ¹⁰ Kó Néná kats'én nga kui xi kamá chiná'mi xi 'niú nk'a xaá xikoó xá xi tsí'e chiná'mi Melkisedeek.

Bi ts'én tjobóko kjoaa nga chjiénga 'niú kuindyionjo kjoas'ijinná

¹¹ Kjoaa kui nii, achichí ni xi tikónjne xi k'uíyájne jún, tanga achichí ni'in nga k'uíyá chan chanjne, ngat'a jún ndajín makjínjnu. ¹² Chjiénga je mostro kamajnú katsaki, nga je tsienii nga kanda'yájnú éntjatsiee, tanga tasá chjiénjnu nga ingo ndiya k'uíyá nguínjnu kjoabokoyaá Néná kui xi tjón bokoyaá. Je ja kon ndínda kjimajnú jún ngat'a xikoó tsi ntsjén chjiénga s'iojnú, jmí tsi ni chinie. ¹³ Kó ngayeje xi ntsjén 'bi, xikóníí ndí xi s'e kjiyotot'a chiki, nde kamajín skuije ni xi kixi nguindyikon Néná. ¹⁴ Tanga ni chiniee, tsí'e xta xi xchaá boá, xi je máa be ni xi nda kojo ni xi ndajín, ngat'a je kamángaa nga ndyits'enkjién kjoakjintakoón.

6 Kó kuíni nga takó konguín ra kjen ngaskande nga kamaxchá, kó nguiti kuijín ni xi tjón akakoyána kjoaa Kristoo xi kondókjoa nguíná xikoó nga chjiénga si'ank'oyá yojoná kojo nga k'uíjñá masien ni xi ni'án xi fíjoná kjoaboyaa, kojo nga chjiénga si'ans'ijin Néná, ² kojo kjoaa kjoabokoyá xi chjiani nga botíndaá, kojo kjoaa nga 'bíñasoón ndsa xta xi s'ijiin Néná, kojo kjoaa

kjoafoa'á'yaá xta xi je jesoón kojo kjoaa kjoabotíjé xi jmi nixtjin kjuíe. ³ Kó kuí nií xi si'án tsi ta'a Néná xi jakoxi nga tsjaaná nguindie.

⁴ Xta xi je kini'antsijeen kojo xi je askot'a kjoandaa Néná, kojo xi je katse'elé Asién Nixtjiin Néná, ⁵ kojo xi je askot'a én ndaa Néná kojo xi je askot'a nga'niuú Néná xi xcha nixtjin xi jaskan ndibaá, ⁶ tsi kui xta xi je kasakoo kui nií kó tsi kui'íjñamasien ni xi tsi'e Néná, nguiti kamajín nga ingo ndiya kamatjatsieya nguini tsi'e nga sa'ínk'oyá yojoo, ngat'a kui xtaa kui boá xi ndyibót'a nguini kro ndii Néná kó ndyitsja nguindie nga ngayeje xtaa kojnokie.

⁷ Xta xi tjamátjngui ni xi tsi'e Néná, boá máa xikoó t'anangui xi 'bi ndójoaa stsé xí achichí kjín ndiya bixoníeé, kó nda xka kojo nda chan sakoó xi ts'énxájin kui t'anangui, kó Néná ts'enchíkonñé. ⁸ Tanga xta xi íjñamasien ni xi tsi'e Néná, boá máa xikoó t'anangui xi tsjá nda'yá kojo yá xi 'beé nda'yá, kui boá xi jmi ni chjjiin, ndajín kama nguindyikon Néná, kó nga fet'a 'bíti.

⁹ Tanga kjoaa jún, nts'ie xi tjóna, nda tsi kui nií 'míjne, je yajne nga takó s'ijinjnú, kó nga takó ma'niátakónjnu Néná. Kuí ni xi xi'ba xi nda ngase kji'i, ngat'a boá ts'én nga kjetjo'ajnú. ¹⁰ Ngat'a kixi ts'énjoná Néná kó jmi nixtjin xchiyaa ni xi ndyini'ánjnu xikó ts'én tjójnú Néná nga ndyibosíkojónú xta naxiíndá tsjiee, kó nga takó boá ndyini'ánjnu. ¹¹ Tanga mejénjne nga ngo nga gojnu takó tako rajnú kui nga'niú xi ndyini'ánjnu ngaskande nga kjuíet'a, tsi'e nga kui kjoachiyáa kamandojo, ¹² tsi'e nga tsi'éjín kamajnú, tasá mejénjne nga konguántjinguíjnu kui chibooa xta xi tangat'anií kjoas'ijiin kojo kjoatsiekoon nga tjisákoó kui ni xi katsáyatjón nga tsjaaná Néná.

Bi ts'én tjobóko nga Néná ts'enkjátjosón ni xi tsó

¹³ Ngat'a kji'a nga Néná katsáyatjoón Abraam ni xi tsjaá, ti kuíni Néná xi katsjá ts'oa nga boá sa'in an katsó, ngat'a jmjín ingo xi nk'a ngase xaá, ¹⁴ kó bi katsó: “Jakoxi boá nga an xi tsie kjoani'ánchikonñé tsjaa, kó an xí sa'in an nga kjín kama xta tjiie.” ¹⁵ Kó Abraam achichí kamátsiekon nga askoyá, kó kasakoó ni xi katsáyatjoón Néná nga tsjaá. ¹⁶ Ngat'a xta kji'a nga tsjá ts'oa nga nguiboanéná tsó, ja'eén Néná ts'énkjién ngat'a Néná boá xi botixómaá, kó kji'a nga boá tsó, jmjín ingo ni xi xchiboáti ngase. ¹⁷ Kó kuíni nga Néná kamámejeén nga akó chan chaan xta xi sakoó kui ni katsáyatjón nga tsjaá, kó kuíni nga katsjá ts'oa nga tsjaá ni xi katsáyatjón nga tsjá. ¹⁸ Kó Néná ndisojín, ngat'a jó ni ni nga sasikjojín kjoaa ni xi katsáyatjón nga tsjaa kojo nga katsjá ts'oa. Kó boá ts'en k'uiéná ngo nga'niú xi 'niú, ngat'a ná mejénná nga Néná skónná kó 'niátakón nga ndyichiyá nga kui xi tsjaaná ni xi katsáyatjónná. ¹⁹ Nga ndyichiyá ni xi tsjáná Néná 'niú tikón inimana nga 'niátakón kui xi ts'as'ien nguindie ndikoón Néná xi tikón ndi'ak'ajmi ján. ²⁰ Kjisoo xi tjón ts'as'ien kui nguindiee nganda tsañá nga iskjix'áná ndiya nga kama kjóchochóon Néná, ngat'a Kristoo kui boá xi ngo chiná'mi xi 'niú nk'a xaá ngatsjé nixtjin, xikoó xá chiná'mi xi ts'i'e Melkisedeek.

Bi ts'én tjobóko xaá chiná'mi Melkisedeek

7 Melkisedeek nda ree nangui Salem kojo chiná'mii kui Néná xi tikón ndi'ak'ajmi ján kui boá xi kijíkja'ayindiya Abraam nguije kjindibáni nguijiin kjoaxchán nínga ja boá je kats'eén já ree, kó Melkisedeek tsí'á ts'i'e nga Néná sa'ínchikonñé, ² kó Abraam kats'énk'as'ieen kui nda ree tie nga úchán ngayeje ni xi kasakoó xi kats'én kui kjoaxchaán. Ja'eén Melkisedeek, “nda Re xi kixi” tsó, kojo Ree nangui Salem, kó kui ja'eén “Re xi tjiín kjoaxió” tsó.

³ Melkisedeek kis'iejiín na'mi kojo naa kojo xta xi xchá, ti nde katsenjín ti nde k'ienjín, yajín ñá kjindibáni, kó xá chiná'mii tikón ngatsjé nixtjin xikoó kui xi tsi'e ndí Néná.

⁴ Tsitsijenjúú kókji'i nk'a kamá xaá Melkisedeek, nga ti kui xta tjié xchána xi 'mí Abraam katsjaá tie nga úchán ni xi kats'eén já reé nguijín kjoaxcháán. ⁵ Kó jakoxi nga bi tsó kjoakitii, nga chiná'mi xi xta tjiéé nda xi 'mí Lebií, tjiín ngo kjoa'niú nga skíbé tie nga úcháán ngayeje ni xi ts'én xta naxiíndaá, nda tsi xkjín ma, ngat'a ti xta tjiéé Abraam chjiani. ⁶ Tanga Abraam tie nga úcháán ni xi kats'én kats'énk'as'ieen Melkisedeek nda tsi kui ndaa xta tjiéé Lebiijín chjiani kó Melkisedeek tsíchjiaa Néná tsi'e nga kats'énchikonñé kui xi ja boa je kasakoo ni xi katsáyatjón Néná nga tsjaá. ⁷ Kó je yá chan chan ñá nga nk'a ngase xaá xi chjiaa Néná tsi'e nga Néná sa'ínchikonñé ngo xi nguindie ngase xaá. ⁸ Chiná'mi xi chjiani xta tjiéé Lebií xi ngot'e ni'ánk'as'ieen tie nga úcháán ni xi ni'aán, xta xi fesón boá, tanga Melkisedeek, takó tikón, ngat'a xojon eén Néná chjiajín tsi k'ien kui ndaa. ⁹ Kó ngaskande kama bi k'uín nga kui chiná'mi xi chjiani xta tjiéé Lebií, ti je kats'énk'as'ieen Melkisedeek tie nga úcháán nii, ngat'a Abraam boá xi kats'énk'as'ien kui nii ngajoo xta tjiéé, ¹⁰ ngat'a kji'a nga Melkisedeek kijíkja'ayindiya Abraam, Abraam ja boa je ya'a nguijin yojoo kui xi xta tjiéé kama, xi kjié tsenjiín kui nixtjin ján.

Bi ts'én tji bóko ánní nga ngo chiná'mi xi tjatsié kamá chjién

¹¹ Néná katsjaá kjoakitii xta naxiínda Israel. Kui kjoakitii kamánda tangat'anii nga kui chiná'mi xi chjiani Lebií kosíkojo tsi'e nga kui xtaa kixi k'uíndo nguindyikon Néná. Tanga nga kui chiná'mii kamájiín kats'én kui xaá, kuíni nga jatokjá ngo chiná'mi xi kje'e: ngo xi jmí tsi chiná'mi xi chjiani Aaroon,

tasá ngo xi xikoó Melkisedeek. ¹² Ngat'a kji'a nga sasíkjo xá chiná'mii, kjoa'niútjinnii nga ti sasíkjo kjoakitii nga. ¹³ Ngat'a kui chiná'mi xi kje'eé, kui xi tjindókjoaa, kui boá xi Kjisoo, kó kje'e xta tjiee xta Israel chjiani, nínga kjié ngo chiná'mi fotjojin. ¹⁴ Ngat'a je ya çan çan nga Ndianá Jesukristoo kia kjindibáni xta tjiee Judáa, kó Moisee jmi ni katsójin nga kui xta tjiee kia kjotjojin chiná'mi.

¹⁵ Kó 'niú ngase nda kamakjinná ni xi ndyindokjoa k'iee ngat'a kui chiná'mi tjatsiee xi je'ee boá kji'i xaá xikoó xá chiná'mii Melkisedeek. ¹⁶ Kui xi jmi tsi katse'eé kui xá chiná'mii tangat'anii ngo kjoabotixoma xi tsáyá ñá xta tjie ndibáni já chiná'mii, tasá katse'éxaá ngat'a tjiin nga'niú nga k'uijñá ngatsjé nixtjin, majín 'me. ¹⁷ Ngat'a je bi ts'én kjit'a nínga ndokjoa kjoaa kui:

Jí xí chiná'mi ji ngatsjé nixtjin,

boá kji'i xaá xikoó xá xi ts'i'e chiná'mi Melkisedeek.

¹⁸ Ja boá ts'en nga kui kjoakitii xchaá je nguiti jmi ni chjjiin ngat'a kis'iejiin nga'niú kojo asíkojojinná, ¹⁹ ngat'a kjoakitii kamájiin kats'én xtaa xi chjiénga kama, tanga ngot'e 'ne tikónná ngo kjoachiyá xi nda ngase, kuí kjoaa nga ndyini'ántiñaa yojoná Néná.

²⁰ Kji'a nga kamá kui nii, Néná katsjá ts'oa nga boá kama.

²¹ Tanga nga katsjáxaá chiná'mi xi chjiani xta tjiee Lebií boajín kats'én. Kó kjoaa kui chiná'mi xi'bi, Néná xi katsjá ts'oa nga kui xi kama chiná'mi, kó bi ts'én tjit'a xojon eén Néná:

Néná katsjá ts'oa nga boá kama,

kó kosíkjojin ni xi je bi katsó:

Jí xí chiná'mi ji ngatsjé nixtjin,

boá kji'i xaá xikoó xá xi ts'i'e chiná'mi Melkisedeek.

²² Kuíni nga Kjisoo boá xi bokóna nga Néná kats'én ngo kjoa'bínda tjatsie xi nda ngase. ²³ Kó chiná'mi xi ngasee kjín kamá, ngat'a kjoaboyaa katsjandíejíin nga takó sa'ín ra kui xaá, ²⁴ tanga k'ienjín Kjisoo, ngat'a ngatsjé nixtjin nga tikón, xáchiná'mii jmi tsi kje'e xi sakoó. ²⁵ Kó kuíni nga Kristoo máa

'boxié'á ngatsjé nixtjin ngayeje xta xi ngat'aa kui nga ts'entínaa yojoo Néná, ngat'a ngatsjé nixtjin tikón, ts'i'e nga kui'atjé nga kuichjiaa Néná kjoaa kui xtaa.

²⁶ Kjisoo kui boá kui chiná'mi xi 'niú nk'a xaá xi machjiénná ñá: kuí xí tsjie, kuí xí jmíjín ni xi ndajín, kuí xí jmíjín ni xi ndándí, kuí xí xín tikónnií xtajeé, kuí xí 'niú ni'ándikón kĩa ndi'ak'ajmii, ²⁷ kuí xí chjiénjín nga sa'ínk'as'ien kjoatjó ndyiojón ndyiojón, xikoó chiná'mi xi 'niú nk'a xaá xi chjiénga tjón ma ra sa'ínk'as'ien ngo kjoatjó kjoaa jeé, s'e jaskan kjoaa jeé xta naxíndaá. Ngat'a Kjisoo ta ngo tsi ndiya kojo ngatsjé nixtjin nga kats'énk'as'ien yojoo. ²⁸ Kjoakitii katsjáxaá chiná'mi xi 'niú nk'a xaá xi ni'in kamaá nga kats'énkajatjosón ni xi kats'énkjó Néná. Jaskan nguije katse'é kjoakitii, Néná katsjá ts'oa nga tsjaa ngo chiná'mi xi 'niú nk'a xaá, kó kui boá xi ndí, kui xi ngatsjé nixtjin kama xi chjiénga kama.

Bi ts'én tjobóko nga Kjisoo boá xi ngo chiná'mi xi 'niú nk'a xaá

8 Ngayeje ni xi ndyichiboá, kuí ni xi'bi xi 'niú chjinií: nga tikónná ngo chiná'mi xi 'niú nk'a xaá, kui xi tikón nga fojnií kui Néná xi ts'énbotixómá ndi'ak'ajmii. ² Kui boá xi tjiín xaá Néná kĩa nangoxi ndikoón, kui boá xi nguindie ndikón xi iskjinink'a Ndiáná, jmí tsi xtaa xi iskjinink'a. ³ Ngayeje chiná'mi xi 'niú nk'a xaá katse'éxárií ts'i'e nga sa'ínk'as'ien chjie kojo kjoatjó, kó kuíni nga Jesukristoo ti chjiénga k'uieé ngo ni xi sa'ínk'as'ien nga. ⁴ Tsi k'ie tikón kui ngasondiee, nde chiná'mijín kama, ngat'a k'iee je síndo chiná'mi xi ts'enk'ás'ién kjoatjó xikó tsó kjoakitii. ⁵ Nguindie ndikón xí jakoxii ndi'ak'ajmi ján tikón kó kĩa katjo'ót'ani kui xi tikón kui ngasondiee nínga ts'énxá chiná'mii. Ngat'a kji'a nga Moisee skjinínk'á ngo

nguindie ndikón xi tsì'e Néná, Néná bi katsoó: “Ti'inde ji ngayeje nii, xikó ts'én akoo ji ngo chíboá xi akoo kía t̄j̄nguii.” ⁶ Tanga kui xá xi Néná katsjaá Jesukristoo, kui chiná'mi xi 'niú nk'a xaá, nda ngase, kó ngat'aa kui boá nga Néná kats'én ngo kjoa'bínda xi nda ngase, ngat'a Néná katsáyatjón nga nda ngase ni xi tsjaá xta xi tsì'e.

Bi ts'én t̄j̄ibóko kjoa'bínda t̄j̄atsiee Néná

⁷ Ngat'a tsi kui kjoa'bínda xi tjoón jmí ni kichajájiín, nde chjiénjín ra nga kis'ijña xi ma joó kjoa'bínda.

⁸ Tanga Néná kasasienjiín ni xi kats'én kui xtaa, kuíni nga bi katsó xikó ts'én t̄j̄t'a xojoon:

Bi katsó Ndianá: S'e kjocho níxtjin,

kji'a nga sa'injo an ngo kjoa'bínda t̄j̄atsie xta Israel kojo xta naxíndá Judaa.

⁹ Kui kjoa'bínda jmí tsi boá k'uié xikoó kui xi kats'enjo an xta t̄j̄ie xchaá,

kji'a nga iskjíbé an tsja nga ts'axié an nangui Ejipto, ngat'a kui xtaa kats'énk̄jatjosónjín kjoa'bínda xi tjoón, kó an índomasien an.

¹⁰ Kji'a nguije boá kama, kuí ni xi'bì xi k'uindajo an xta Israel:

Jaskan nguije ja'a kui níxtjiin,

nguijiin kjoak̄j̄intakoón k'uijñájin an kjoakitina, kó ngasón inimaa sa'in'indó an.

An xí Neé kui kama an,

kó kui boá xi xta naxíndána kama.

¹¹ Kó nde ngojín xi kokóyaá xtaa,

ti nde ngojín xi bi katsoo nts'ie: Chjiénga xche Ndianá, ngat'a ngayejee nga skuiena,

ndeskande xi 'niú chichíí, ngaskande xi 'niú xchaá.

¹² Ngat'a sa'injetakóon ni xi kixjín xi kats'én,

kó nguinijánjín kjoa'átsjienna jeé kojo ni xi ndajín xi

kats'én.

¹³ Kó kji'a nga Néná chjia kjoaa ngo kjoa'bínda xi tjatsie, tjítsó nga je nguiti chjjiín kjoa'bínda xi tjoón, kó ngo ni xi je xchá kojo xi je kjimaxchá, je ta chiboa tsi chajaa nga xchaja.

Bi ts'én tjobóko ni xi kamá ndi'anjño
Néná xi kis'ijña ngasondiee

9 Nguiyaa kui kjoa'bínda xi tjoón, Néná katsjá kjoabotíxoma tsi'e nga xcha kóts'en si'antsjaa kui kia nguindie ndikón xí kis'ijña kui ngasondiee.

² Ndi'anjño Néná bi ts'én kis'ijña: nínga tjoón nguindie tsjie ki'mí nínga kis'ijña ni xi 'bítíyá ndi'í xí ts'entsíjeen, kojo kia kis'ijña yamíxa nínga síndo pan xi je Néná ni'ánk'as'ieen. ³ Kó ngaxton xi ma jó njño xi tjeen, kis'ijña nguindie nínga tanisién 'niú ndikoón, ⁴ nínga kis'ijña nchan ndikón xi tonsinieé nínga ik'ítí ni sijeen, kó ti kia kis'ijña koxaa kjoa'bíndaa xi tonsinié kini'ángóyá yejeni. Nguiyaa kui koxaa kixindyia manaa, kojo kia kis'iya yá xi tsa'a Aaroon xi ja boa je ínts'ién kojo yátie nínga kjit'a kjoakitii, ⁵ kó ngasoón kui koxaa kia kis'indosón ndítsjie kerubín xi akó kjoajee Néná, kui ndítsjiee ngaa yejénnié kui nguindiee nínga Néná kats'énjetakón jeé xtaa. Tanga ngot'e kamajín tsie ngase kondókjoa kjoaa kui nii.

⁶ Bi ts'én kis'indonda kui nii: nguindie xi tjoón kui nguindie ndikoón kia ts'as'ien chiná'mii nga kats'énkijatjósón nga kats'éndikón Néná, ⁷ tanga nguindie xi ma joó, ta kuí tsi chiná'mi xi 'niú nk'a xaá xi ma 'bos'ien, kó ta ngo tsi ndiya nga ngo noó, kó nga 'bos'ien chjiénga jiín cho koa'a tsi'e nga sa'ínk'as'ien kjoatjó kó kui'íchjítjé yooó kó ti kui'íchjítjé jeé xta naxíndá xi kats'énjeé, kui xi kamábejín tsi jé ni xi kats'én,

⁸ kó boá ts'en nga Asién Nixtjiin Néná ts'énkjiin takón nga tjienga kis'ijña ndi'anjño xi tjoón, kjié bokójín ndiya xi fochó nínga tikón nguindie xi 'niú ndikoón. ⁹ Kui nií xi bokóná ngot'e nga chjiee kojo kjoatjó xi ni'ánk'as'ien nga kini'ándíkon Néná kamajiin sa'ín xikó ts'én chjiénga s'ijiin kjoakjintakoón xta xi boá ts'én ts'endíkon Néná. ¹⁰ Kui kjoabotíxomaa kjoaa ni chiniee, ni 'yoó kojo xikó ts'én ts'éntsjie yojoo xtaa nguindyikon Néná tsi boá, kui kjoabotíxomaa chjiríí tanga ngaskande tsi nga Néná kosíkjo nií.

Bi ts'én tji bóko ni xi kats'én jiin Kristoo

¹¹ Tanga nga je tikón Kristoo, kui xi chiná'mi xi 'niú nk'a xaá, mongase nganda tsañá ni xi jakoxi nga nda. Kui ts'as'ien kia ndi'anjño xi 'niú nda ngasee, xi jmí tsi tsja xta xi kats'éndá ti nde jmí tsi kui ngasondiee chjiáni, ¹² ta ngo tsi ndiya ts'as'ien kojo ngatsjé nixtjin nguindie nínga tanisién 'niú ndikoón, kó jmí tsi ts'i'e nga sa'ínk'as'ieen Néná jiin tindso xi'in, kojo tsi jiin ndíí choyoyo. Jín ts'i'e boá xi kats'énk'as'ien, kó boá ts'én íchjítjé jéná ts'i'e nga ngatsjé nixtjin kats'éndéná. ¹³ Jiin choyoyo xi'iin, jiin tindso xi'iin, kojo ndisoo choyoyo xixi íchjín xi 'bítí nchan ndikoón, kui xi kachjatjójón xta xi ndándíí, kis'iee nga'niú ts'i'e nga kats'éntsjie yojoo xtaa nguindyikon Néná. ¹⁴ Tsi boá kamá, ja tsie ngase nga'niú tjiin jiin Kristoo. Kui xi ngat'aa Asién Nixtjin xi tikón ngatsjé nixtjiin nga Kristoo katsjá ti kui yojoo xikoó ngo chjie xi tsjie nguindyikon Néná, kó boá ts'én nga jiin Kristoo boá xi ts'éntsjie kjoakjintakónná ts'i'e nga nguiti si'ánjín ná ni xi ts'enk'iénná, kó tasá si'antsjáa kui Néná xi tikoón.

¹⁵ Ngat'a nga k'ien Jesukristoo kats'éndé xtaa kjoaa jé xi kats'én kji'a nga chjí ngasee kjoa'bínda xi tjoón. Jesukristoo boá xi katsjaá chjí kui kjoa'bínda tjatsiee Néná, kó tangat'anií nga k'ien kui nga xta xi je ja'ájin Néná sakoó kjoa'naxié'á ngatsjé nixtjin xi katsó Néná nga tsjaá. ¹⁶ Ts'i'e nga kamachjinií ngo xojon nínga kjit'a ngo ni xi si'ánk'as'ien nguije k'ien ngo

xta, chjiénga tjon ma ra koya kui xta xi kats'énda kui xojoon.

¹⁷ Ngat'a ngo xojon xi kjit'a ni xi si'ank'as'ien nguije k'ien ngo xta, chjiin tjienga kui xi kats'éndaa tikon ngase ngasondie.

¹⁸ Kuini nga jin kamakjién ts'i'e nga kamachjinií kui kjoa'binda tjon xi jina Néná. ¹⁹ Kó bi kats'én Moisee nguije katsáyaá kjoabotixomaa ngayeje xta naxindaá, iskjíbé ngo tsanga iní kojo ngo tjiaa ngo yá xi 'mí isopo, kó kats'énk'andyini jin choyoyo xixi kojo ts'i'e tindsó xi'in xi kats'énk'ájinni ndójoa, kó iskitjónjón xojon kjoakitij kojo ngayeje xta naxindaá. ²⁰ S'e bi katsó Moisee: “Kuí bí kui jin xi tsjaá hjí kjoa'binda xi Néná indajojnú.” ²¹ Kó Moisee ti boá ti ts'én iskitjónjón jin ndi'anjnoo kojo ngayeje ni xi ni'ánkjién nga ni'antsjaá Néná kja nangoxii. ²² Kjoakitij tsó nga ts'i'e nga kamatsjie mején ngayeje ni nguindyikon Néná, jin xi boá ts'en. Kuini nga chjiénga jin xtjónni ts'i'e nga kamajetakón jeé.

Bi ts'én tjoboko nga Kristoo kats'énk'as'ien yojoo nganda tsaña

²³ Kuini nga nguindie ndikón xi tikón ngasondiee xi katjo'ót'ani ndi'ak'ajmi ján kamachjieén nga boá ts'en si'antsjieni. Tanga ni xi tjin ndi'ak'ajmi ján kamachjiénrii ni xi nda ngase ta boajin kui kjoatjé xi'ba ts'i'e nga si'antsjieni.

²⁴ Ngat'a Kristoo jmí tsi ts'as'ien nguiyaa kui nangoxi ndikón xi kats'énda tsja xtaa, kui xi ta ni xi katjo'ót'a nangoxi ndikón xi jakoxii boá. Kristoo boá xi kja ma ndi'ak'ajmii ts'as'ien, ts'i'e nga jachó nguindyikon Néná, kó kui boá xi ts'énmi'á nganda tsaña. ²⁵ Kó jmí tsi ts'as'ien ndi'ak'ajmi ján ts'i'e nga kjin ndi'ya sa'ink'as'ien yojoo xikoó ngo chjie, xikó ts'én kui chiná'mi xi 'niú nk'a xaá nga xki nó 'bos'ien kui nguiya xi tanisién tsjiee Néná nga ts'enk'ás'ién jin xi kuijin ts'i'e. ²⁶ Tsi boá kamá, Kristoo achichí ra kjin ndi'ya k'ien ndeskande koo nga kjitjats'een kui ngasondiee, tanga ngot'e 'ne, nguije kjifet'aa nixtjin, Kristoo ta ngo tsi ndi'ya je'e, nga ti kui katsjá

yojoo nga kini'ánk'ién tsi'e nga kjoa'áxín jeé. ²⁷ Xikó ts'én tikón nga ngayeje xtaa nga ta ngo tsi ndiya koya, s'e jaskan Néná kotsoya tsi nda kojo tsi ndajín kats'én. ²⁸ Kuíni nga ti boa ti ts'én Kristoo ta ngo tsi ndiya katsjá yojoo nga kini'ánk'ién tsi'e nga kijjjo jeé xta. Jaskan kjindibá nguini ingo ndiya, tanga je nguiti kjoaa jeéjín, kjindibá tsi'e nga k'oxié'á xta xi ndyikoyaa kui.

Bi ts'én tjoboko nga Kristoo ta ngo tsi ndiya katsjá ngo kjoatjó tsi'e nga kini'ánjetakón jeé

10 Kjoakitii Moisee ta ya nga ta katsjá tsi ngo chiboa ni nda xi jaskan k'uié, tanga jmí tsi kui nii xi jakoxi nga kuí ma. Kjoakitii kamajíin kats'én xtaa xikó ts'én mejeén Néná nga kama, kui xta xi ts'entsjaá Néná kó xi xki nó ts'énk'ás'ieén ti kuii kjoatjó. ² Tsi jakoxi nga kjoakitii xi máa foa'áxín jé, nguije kamátsjie xta xi ts'énk'ás'ieén kjoatjó Néná, je ra nguiti jmí jé ts'énkiejín yojoo kó nguiti jmí kjoatjó sa'ínk'as'ienjín ra tsoba. ³ Tanga nga xki nó ni'ánk'as'ien kui kjoatjó, ni'ánkja'átsjieen nga tjiín jé. ⁴ Ngat'a jíin choyoyo xi'iin kojo jíin tindsó xi'iin majiín foa'áxín jé.

⁵ Kuíni nga Kristoo nga je'e kui ngasondiee, bi katsó:

Kamámejénjiiín ji kjoatjó kojo chjie,
tasá ngo yojo ik'íjñinde xi katse'éní.

⁶ Tsajín kamaá ji cho xi 'bítí yejee,
ti nde kjoatjó xi foa'áxín jeé.

⁷ Kuíni nga bi kixian an: “K'ie tikón an k'iee, Ne,
tsi'e nga sa'inkjatjósón an ni xi mejeén ji,
xikó ts'én kjit'a kui ch'o xojoon kjoaa an.”

⁸ Nga tjón tjón bi katsó nga tsíchjia: “Kamámejénjiiín ji kjoatjó kojo chjie kojo nga k'uíítí yejee cho kojo chjie xi 'bíchjítjé jeé.”
Boa katsó nda tsi kjoakitii tsanguiya nga ni'ánk'as'ien kui nii.

⁹ Kós'e bi katsó ngase: “K'ie tikón an k'iee, Ne, tsi'e nga sa'inkjatjosón an ni xi mejeén ji.” Kui nií xi tsó nga ja'áxín ni xi tjoón, tsi'e nga kis'ijña ni xi ma joó. ¹⁰ Néná je kats'éntsiená, ngat'a Jesukristoo kats'énkjatjosón ni xi kamámejeén Néná kji'a nga ti kuii yoojoo kats'énk'as'ien nga kini'ánk'ién ta ngo tsi ndiya.

¹¹ Ngayeje chiná'mii ndyiojón ndyiojón ndyits'en xá xi tsoboaá, kó ndyits'enk'ás'ién kjín ndiya ti kuii kjoatjó, kó kui nií jmí nixtjin kamaa kjoa'áxín jeé xtaa. ¹² Tanga Kristoo ta ngo tsi ndiya kats'énk'as'ien yoojoo xikoó ngo kjoatjó xi ta kji'ání chjinií tangat'anii jeé xtaa, kós'e kia kis'ijña nga fojnií Néná. ¹³ Kia ts'énkoya ngaskande nga Néná kui'índo nguindie se Kristoo xta xi kondra síndonii. ¹⁴ Ngo tsi kjoatjó katsjá nga kats'én xi chjiénga kama xta tsjiee, ngatsjé nixtjin. ¹⁵ Kó Asién Nixtjiin Néná kui boá xi chistiko nga tjón bi katsó:

¹⁶ Bi katsó Ndiána: Kuí bí kjoa'bínda xi sa'injo an kui xtaa, Nguije kamá kui nixtjiin.

Nguijiin kjoakjintakoón k'uijnájin an kjoakitina.

Kó ngasón inimaa sa'in'indó an.

¹⁷ Kó bi tsó ngase Asién Nixtjiin Néná:

Kó nguinijánjin kjoa'átsjienna jeé koojo ni xi ndajín xi kats'én.

¹⁸ Kó boá ts'én, nguije kini'ánjetakoón jeé, je nguiti jmí kjoajín nga si'ank'as'ien ngase ngo kjoatjó tangat'anii ngo je.

Bi ts'én tjobóko nga chjiénga konguúntjinguí ni xi katsjáná Kjisoo

¹⁹ Kó kuíni nts'ie, ngot'e 'ne kama kuitjás'ien chan chan nguindie xi tanisién tsjiee Néná, tangat'anii nga Jesukristoo katsja yoojoo nga kini'ánk'ién. ²⁰ Ngat'a kji'a nga k'ien kui, iskjix'á kui njño xi katsjandiéjinná ná nga ikitjas'ien katsaki, tanga ngot'e 'ne tikón Kjisoo kó ngat'aa kui boá nga kama konguínchon tiñaa Néná. ²¹ Kjisoo boá kui chiná'miná xi 'niú

nk'a xaá xi tikóntjoón nangoxi ndikoón Néná. ²² Kuíni chjiénga nga ngayeje inimaná nga konguínchon tiñaá Néná, nga k'uiená ngo kjoas'ijin xi jakoxi, nga tsjie kama inimaná kjoaa ni xi ndajín kji'i xi tikoón kjoakjintakónná kojo nga konjón ñá yojoná ndójoa xi tsjie. ²³ 'Niú kuindyión tsoboa nga si'an'niátakón nga ndyichiyáa Néná nguiyaa kui kjoas'ijin xi ndyimonguúntjinguí, ngat'a Néná jakoxi boá nga sa'ínkjatjosón ni xi je katsáyána nga sa'ín. ²⁴ Kó kuindyise ndiyáa kóts'en kosikojó ja k'ie ja ngaján xingui nga k'uié ngasená kjoatjó kojo nga ni xi nda xi si'án. ²⁵ Ngatsjé nixtjin ngatamatikó, jmí tsi xikó ts'éen xta xi je ngaá nga nguiti fjin, tasá ko'éé nga'niúu ja k'ie ja ngaján xingui, ngase ma nga je xcha nga je tikón tiña nixtjin nga kjoe'e Ndiána.

Bi ts'éen tjobóko kjoaa xta xi ndyits'en je kó je be jakoxii

²⁶ Ngat'a tsi ngayeje takón nga si'anjé nguije kamáya jakoxii, je nguiti jmíjin ingo kjoatjó xi kama si'ank'as'ien kjoaa jeé. ²⁷ Ta kuí tsi nií xi sakoó xi boá ndyits'eén: ngo kjoabotjé xi 'niú kojo kui ndi'í xi Néná sa'ínkjiéni xta xi kondra síndonii. ²⁸ Tsi tjín xi kats'énkjatjosónjin kjoakitii Moisee kó nga jó kojo tsi ján chistikó xi yínguíta'in, kini'ánkjiesón tji'niú kui xtaa, kó jmíjin xi nimakamaa. ²⁹ Ja ti'ankjijnnú takónnú, kókji'i ni xi si'aan kui xi ts'éentsjanié ni xi kats'én ndi'í Néná, kókji'i ni xi si'aan kui xi ta kjoandaní máa kui jín xi Néná índajoni nga kats'entsjie kui xtaa kojo kókji'i ni xi kamaa xi ch'o tjtsoó Asién Nixtjiin Néná xi ts'éen tsjá kjoandaa. ³⁰ Ngat'a je ya nga bi katsó Néná: “An xi sa'ingojo an, an xí tsjáa chjií.” Kó ti bi ti katsó nga: “Ndiána xi kongasee tsi nda kojo tsi ndajín kats'én xta naxiindaá.”

³¹ ¡Achichí ndikón kji'i nga xta xi ndyits'en jeé k'oka nguiya tsja kui Néná xi tikoón!

³² Ngatja'átsjienjnu kjoani'in kojo kjoanimá xi ikitjatiójnu nga tjón tjón, kji'a nga én ndaa Néná kats'entsjienjnu. ³³ Tjín jún xi ch'o ki'míjnu kojo kini'an'ónjnu nguindyikón xta

naxi_{nd}áá, kó kje'e nixtjin nijan ikitjatiójojnú kjoan_{im}a kui xta xi bo_a kamáta'iin. ³⁴ Ti kamánimajnú xta xi kis'indo'yá ndoboayaá, kó jmi ni ki'míjínjnu nga jáxaá ja'áxínjnu ni xi kis'iejnú tasá tsja kamájnú, ngat'a ja bo_a je yajnú nga ndi'ak'ajmii tikónjnu ngo ni xi nda ngase kojo xi tikón ngatsjé nixtjin. ³⁵ Niú ti'an'niátakónjnu Néná, ngat'a bo_a ts'én nga sakójnú ngo ni je xi ni'án. ³⁶ Chjiénga k'uiéjnú kjoachiyákjoa, ts'i'e nga si'ánjnu ni xi mejeén Néná, kó bo_a ts'én nga sakójnú ni xi katsáyatjón nga tsjaa. ³⁷ Ngat'a bi tsó xojon eén Néná:

Tsá, achichí tsá
ndibá xi chjiénga kjindibaá,
kó k'ondíyajiin.

³⁸ Xtana xi kixii tangat'anii kjoas'ijiin nga k'uijñáni ngasondie.

Tanga tsi koeje nguini ngaxton, tsjajin kamaa inimana.

³⁹ Tanga ñá jmi tsi bo_a kon xikoó xta xi fñi ngaxton s'e chaja, tasá ñá boá xi tjinná kjoas'ijin ts'i'e nga kjotjo'a inimaná.

Bi ts'én tjobóko kjoas'ijiin

11 Kji'a nga s'ijinná Néná, ya nga jakoxi boá nga sakóná ni xi ndyichiyáa, kojo nga je kamákjinná nga tjín ni xi ndyiya nda tsi ndyikón nde majín be. ² Tangat'anii nga kis'ijiin Néná kuíni nga xta tji_e xcháná nga nda ts'én kandokjoa kjoaa kui.

³ Tangat'anii kjoas'ijinná nga makjinná nga Néná kats'éndá ngasondiee nga kats'énkjién eén, kó kuíni nga ni xi ya ngot'e, ni xi yajiin xi kamándani nga kis'ijña.

⁴ Tangat'anii kjoas'ijiin nga Abee kats'énk'as'ieen Néná ngo kjoatjó xi chj_i ngaseni_i ta boajiin xi kats'énk'as'ien Kaiin, kó kuíni nga Néná xta xi kixi katsoó kó kats'énjo'o kjoatjóo, kó kuíni nga nda tsi je k'ien Abee, takó ts'énbokóná ngo chiboa xikó ts'én kis'ijiin kui.

⁵ Tangat'anii kjoas'ijiin nga Enok nga Néná kijjō tikón ndi'ak'ajmi ján tsi'e nga kamábejin kjoaboyaa, kó nguiti ta'yajín xi kasako ngasee. Nguindiee nga tsanguínjo, nda kichiboá kjoaa kui nga tsint'ié'eén Néná, kó kui nii xi tsja kamaá Néná. ⁶ Tanga tsi jmíjín kjoas'ijiin kamajín si'antsjaa Néná, ngat'a chjiénga kui xi sa'íntiñaa yojoo Néná s'ijiin nga tikón Néná, kojo nga Néná tsjaá ngo ni nda xi ni'án kui xta xi mongase kui.

⁷ Tangat'anii kjoas'ijiin Noée nga kji'a nga Néná katsáyaá ni xi s'e kama xi nde kjie yajín, Noée kamándikoón kó kats'énkijatjósón nga kats'énda ngo tjosso xi je tsi'e nga jatjo'a xta ndi'aa, kó tangat'anii kui kjoas'ijiin nga Noée akó nga Néná sa'ínkjié xta xi ngasee, kó Noée kasakoo kjoakixii, kui kjoakixi xi ndibánií nga s'ijinná Néná.

⁸ Tangat'anii kjoas'ijiin nga Abraam kji'a nga Néná tsíchjiaa, tsint'ié'eén nga jatjoni kó kijf kui nguindie xi Néná tsjaá, kó jatjo nga nde bejín ñání ts'énfi. ⁹ Tangat'anii kjoas'ijiin nga kis'ijña xikoó ngo xta xi xín nangui kja nangui xi ja boá je katsáyaá Néná nga tsjaá, ndi'anjño ndichjon kis'ijña kojo Isaa kojo Jakob, kui já xi ti boá ti ts'én katse'eé kui ni xi katsáyatjoón Néná nga tsjaá. ¹⁰ Boá kats'én Abraam ngat'a askoyaa nga sakoó kui naxiínda xi k'uijña ngatsjé nixtjiin, kui xi Néná índa kojo kats'énda.

¹¹ Tangat'anii kjoas'ijiin nga Abraam nda tsi je xchá kojo nga ndi kamá na Saraa, Néná katsjaá nga'niú tsi'e nga kis'iee ngo ndi, ngat'a Abraam kis'ijiin nga Néná sa'ínkijatjosoón ni xi katsáyaá nga tsjaá. ¹² Kó boá ts'én nga Abraam, nda tsi je nguiti jmí nga'niújiin, kis'iee kjín xta tjie xikó maá ñño xi tjín ndi'ak'ajmi ján kojo xikó maá tsoimí xi tjín t'a ndáchíkoón, kui xi nde majín 'bixkii.

¹³ Ngayeje kui xtaá kis'indo tangat'anii kjoas'ijiin, kó jesón yeje nga kjie sakójiin ni xi katsáyatjón Néná nga tsjaá. Tanga kó nga kis'ijiin Néná, boá katsó nguijin inimaa nga sakoó kui nii kó tsja kamaá, ngat'a be nga ta kis'intsoima són kui

ngasondiee kojo nga xta xi xín nangui kamá. ¹⁴ Ngat'a xta xi boá tsó nga chjiaa, tsáyá chan chan nga takó ndyimongase ngo naxínda xí kujchjiani. ¹⁵ Ngat'a tsi indyíaboaá vojoo kjoaa nangui nínga jatjoni, kamá ra tsi ti kja kijí'oyá nguini. ¹⁶ Tanga ngo naxínda xí nda ngase xi kamámejeén, kó kui boá xi tikón ndi'ak'ajmi ján. Kuíni nga Néná soboájín maá nga Nee kui xta tjí'mií, ngat'a je íjñandaa ngo naxínda.

¹⁷ Tangat'anii kjoas'ijiin nga Abraam, nga kji'a nga Néná askot'ayákón Abraam iskjíbé Isaa kui xi ndií kó kamákón nga kats'énk'as'ien xikoó tsi ngo kjoatjó. Boá kats'én ngat'a Néná katsáyatjoón nga ngat'aa kui ndií nga sakoó ni xi katsáyatjón nga tsjaá. ¹⁸ Néná ja boá je bi katsoó: “Ngat'aa Isaa nga k'uiieé kjín xta xi xta tjiee kama.” ¹⁹ Abraam ja boá je be nga Néná tjiín nga'niú nga ngaskande ts'énkja'á'yaá xta xi je jesón. Kó kama k'uín nga Abraam kasako nguini ndií xikoó tsi ngo xta xi ja'á'yaá.

²⁰ Tangat'anii kjoas'ijiin Isaa, kuíni nga katsáyatjoón ndií Jakob kojo Esauu nga Néná sa'ínchikonñé. ²¹ Tangat'anii kjoas'ijiin Jakob, kuíni nga nguije ma k'ien ma, katsáyatjoón nga ngo nga ngo ndií Kosiee nga Néná sa'ínchikonñéni. S'e jaskan kats'éntsjaá Néná nga kats'énkjién yánisieé nga kasaxixtien. ²² Tangat'anii kjoas'ijiin Kosiee, kuíni nga nguije ma k'ien ma, boá katsó nga xta Israel sajín kjoatjoni nangui Ejipto, kó atíxomaa kjoaa kó sa'ín kui xtaa ndaa.

²³ Tangat'anii kjoas'ijiin xi xchaá Moisee nga kji'a nga katsen, xi xchaá íjña'ma ján sá, ngat'a achichí tsja kis'ie kui ndií kó katsakjónjín kji'a nga nda ree katsjá kjoa nga kini'ánk'ién ngayeje jakjindí xí chjiani Israel. ²⁴ Tangat'anii kjoas'ijiin Moisee, kuíni nga nguije kamáxchá nguiti kamámejénjín nga ndií tsakjín nda faraoon ki'mií. ²⁵ Tasá ja'ájin nga nijan ndajín kini'ánjo kui kojo xta naxíndaá Néná, ta boajín nga kats'éntsjaajo ngotjón kjoatsja xi tsjá jeé.

²⁶ Kats'énkjó kui nga chjí ngasenií kui kjoanima xi kjoa'atio

kui, kui xi ti kjoa'atio nda xi katsó Néná nga sanguíya, ta boajín nga k'uié kjoachoon nangui Ejipto, ngat'a Moisee ts'énkoyaa ni xi Néná tsjaá. ²⁷ Tangat'anii kjoas'ijiin Moisee kuíni nga jatjoni nangui Ejipto kó katsakjónjín nga kats'énxhán nda ree, kó boa kats'én nga 'niú kis'ijña xikó maá tsi askotsijeen kui Néná xi majín yaa.

²⁸ Tangat'anii kjoas'ijiin Moisee kuíni nga kats'én s'ué paskuaa kó katsanguiya nga jín kachjatjójón ngantjoaa, tsi'e nga ndítsjiej kjoaboyaa sa'ínk'iénjín ndí tjoón xta Israel.

²⁹ Tangat'anii kjoas'ijiin xta Israel kuíni nga ja'a ngamasieen ndáchkón iní xikó maá tsi nangui kixí, kó ti boa ti kats'én xta xi chjiani Ejipto nga, tanga jesón ngándá ngayejee.

³⁰ Tangat'anii kjoas'ijiin xta Israel kuíni nga ixó ngayeje xoó naxíndá Jerikoo, jaskan nguije xta Israel yito nixtjin ja'atjiyajoon. ³¹ Tangat'anii kjoas'ijiin na masien xi 'mí Raab nga kjaín nijan k'ienjo xta xi tsint'ié'énjiín, ngat'a kui naa nda kats'énseén xta Israel xi kijíkatsijen'má tsi'e nga skuie kó chon kui nguindiee.

³² ¿Kó mí ni xi xian ngase an? Xchajá ngasena nixtjin nga kuichjia an kjoaa Jedeon, Baraak, Sansoon, Jeftee, Ndabii, Samueel kojo já chjine'eén Néná. ³³ Kui xtaa kis'ijiin Néná kuíni nga kjín nguindie nínga botíxoma kats'én, kats'én ni xi kixii, kuíni nga kasakoo ni xi katsáyatjón Néná nga tsjaa, kó kats'eén xandije, ³⁴ kats'énk'ó nga'niuú ndí'í xi 'niú, jatjonguii yojoo nga si'ank'ienni kicha ndojó, kasakonga'niuú kji'a nga inda ngase kamá, kó achichí nga'niú kis'iee nguijiin kjoaxchaán nga kats'eén jajún xi kondraa. ³⁵ Tangat'anii kjoas'ijiin nga tjín ínhjín xi kasako nguinií xkjín ngat'a Néná kats'énkja'á'yaá.

Kje'e xta xi íjñamasienjín nga s'ijiin Néná tsi'e nga s'ijñandé kó tasá kats'énjo'o nga kini'án'oón kojo nga kini'ánk'ién, ngat'a ndyikoyaa ngo kjoafoa'á'yá xi nda ngase. ³⁶ Kje'e xi akajnóchá kojo akjaa, kó ngaskande ikít'a'niú kojo ndoqoaya katsanguis'ien. ³⁷ Tjín xi ndijo akjaya nga kini'ánk'ién, tjín xi

jó tjin kini'an, tjin xi kachjat'ayákón, tjin xi kicha ndojó kini'ánk'iénni, tjin xi kijí k'ie kijí ngaján nga tsajá njño xi kamándani tjixiin chotsanga kojo tindso, tjin xi nima ts'én kis'indo, tjin xi nda kamaá kojo tjin xi ndajin kini'ánjo. ³⁸ Xtaa kui ngasondiee nde katsoboájiin nga nijan k'uúndojo xta xi 'niú nda xikoó xi'bi. Taxkiya kis'intsooma nangui kixif kojo nguujin k'ijná kojo nguiya tixanaxi kojo tixa xi tjin nguindie t'anangui.

³⁹ Ngayeje kui xtaa nda ts'én kandokjoa kjoaa kui nga kis'iee kjoas'ijin, kó Néná kats'énjo'o, tanga kasakojin ni xi Néná katsáyatjón nga tsjaá. ⁴⁰ Kui ni kamá ngat'a Néná je tjínda nga kojo ná tsjaaná ngo ni xi nda ngase, ts'e nga kui xtaa kojo ná nijan kamá xi chjiénga kama.

Bi ts'en tjoboko nga Néná ts'enchjinie xta xi tjoó

12 Achichí ma xta xi síndo nga ngo foa'atjiyajónná xi chistiko nga bokóná xikó ts'én kis'ijin Néná, kuíni nga ná xín k'uijná ni xi ts'énni'inná kojo kui jé xi mejeén k'ojminguíná, kó si'annga'niú nga kjuin rá nínga ndyimonguín. ² Ta ngo tsi Kjisoo xi si'anséen, kui xi íts'iyani nga kis'ijná kojo nga kamá xi chjiénga nga kama kjoas'ijin, ja'atio kjoanima t'a kroo, kó ndasenjín kamaá kjoasoboaá nga boá ts'én k'ien, tangat'ani nga askoyá nga sakoó kjoatsjaa. Kó ngot'e 'ne kia tikón nga fojnií Néná xi botixómaá.

³ Tsitsijen chiboayajnú Kjisoo kui xi achichí kjoanima ja'atio nga xtajeé kondra kis'indo kui, ts'e nga jún 'niú kuindyajnú kó ngata ni'ánkjiejinjú kjoa. ⁴ Jún ndyibixkánjojú jeé, tanga kje ngo xi sakoó kjoaboyaa nga boá tjits'én. ⁵ Kó je kini'ánchíyájnú kui kjoabotixoma xi Néná tsjaá ndí xi ts'e, kui xi bi tsoó:

Ji ndí tsa'an, ngata tonjín yetakín kjoachjiniee Ndiáná, ti nde ngata 'meyajín ji kji'a nga 'niú kuichjiajoo kui.

⁶ Ngat'a Ndiáná ts'enchjinie ndí xi tjoó kui, kó mo'on ngayeje xi ndíí ts'én.

⁷ Tsi si'anchikjoajnú kui kjoani'ánchjiniee, Néná xikónií ngo ndí xi tsi'e tjíts'énjojnú, ngat'a ¿'yá na'mii boá xi sa'ínchjiniejín ndíí? ⁸ Tanga tsi Néná tsjaajínjúnú kjoachjinie, xikó ts'én ts'enchjinie ngayeje xi ndíí, ja ndí xi taxkiyajnú jún, kó jmí tsi jakoxi nga ndíí Ndiáná jún tsoboá. ⁹ Kui ngasondiee kji'a nga jakjándí kamá ñá, xi xcháná boá xi kats'énchjiniená, kó kamáyandikón kui. ¿Kó kóts'en nga ndajín ngase konda'yá'éen kui Na'miná xi tsi'e asién nixtjiin, tsi'e nga tsjaaná kjoamindyion? ¹⁰ Xi xcháná ta ngotjón tsi nga kats'énchjiniená xikó ts'én kamákjiín kui, tanga Néná ts'enchjiniená kjoanda tsañá, tsi'e nga xta tsjie kamá ñá xikoó kui. ¹¹ Jakoxi boá nga nde ngojín kjoachjinie xi boe'éná xi tsja maná, tasá on ts'énná, tanga tsi konda'yá'én nga si'ankjatjosón, jaskan kjindibájoná kjoakixi kojo kjoaxió.

Bi ts'én tjobóko nga kamajín si'anch'o kjoandaa Néná

¹² Ja boá ts'én te'énga'niújnú ndsajnú xi je jendaa kojo tikójnú xi je nguiti jmí nga'niújiín, ¹³ kó tindyiséjnú ndsakojnú ndiya xi kixi, tsi'e nga kamandaya ndsako xi fí kats'oo, kó jmí tsi 'niú ngase kama'oon.

¹⁴ Tindyiséjnú nga k'uiéjnú kjoaxió ngayejejnú kó tsjiets'én tindyiónjúnú nguindyikón Néná. Ngat'a xi tsjiejín síndo nguindyikón Néná, skuiejín Ndiáná. ¹⁵ Chindajnú nga ngojín xi sa'ínch'ó kjoandaa Néná, nga tsi ngo xi ndajín tjíjin inimaa tsjaa kjoaxti, kuí nii xi sa'ínni'iin xtaa, kó kama tsie kui ni xi ndajín, ¹⁶ kojo tsi k'uié ngo xta xi tondo kama, kojo tsi ngo xi skuieéndikónjín nii Néná xikó kats'én Esauu, kui xi tangat'anií ngo chíí ni chinie nga atíñá kjoanda xi katsoboaá nga kui xi ndí xi tjón kamá. ¹⁷ Ngat'a jún je yajnú nga jaskan Esauu, kji'a nga kamámejeén kasakoo kjoani'ánchikonñeé na'mii,

kini'ánch'o, kó nda tsi achichí askandá nga kats'énk'oyá yojoo, nguiti jmi nijín xi kamá kini'án ngase kjoaa ni xi je kamaá.

¹⁸ Jún jmi tsi boa kamáta'injnu xikoó xta Israel kui xi kijikón tiña ngo tjingui k'ie kui ngasondiee, kui xi kití xo xoo, ti nde jmi tsi je tsanguínchon tiñajnú nixtjieen, jñoó, koo tjo'niuú, ¹⁹ ti nde kanda'yájinjnu ndaa tjioo, ti nde kanda'yájinjnu ndaa Néná nga katsjá kjoabotixomaa, ngat'a xta xi tsint'iee kui ndaa kia k'ijná Sinái tsí'á tsí'e nga nguiti tsíchjiajojín ngase kui, ²⁰ ngat'a kichikjoajín ni xi akatixomaa nga bi ki'mií: “Ngaskande tsi ngo cho sa'ínjo kui tjingui, chjiénga ndijo si'ank'ienni,” ²¹ kó achichí ndikón kji'i ni xi kamáya, nga ngaskande ti kui Moisee bi katsó: “Kjifotsiéndikón ma an.”

²² Tanga jún tasá kia tsanguínchon tiñajnú nínga tikón tjingui Sioon, kui xi naxiínda Néná xi tikoón, kui xi naxiínda Jerusalen xi tikón ndi'ak'ajmi ján, nínga kamátikó kjín mi ndítsje xi ndyits'en ndikón Néná. ²³ Kia jáchójnu nínga kamátikó xta xi tjón kamá ndií Néná kui xi je kjit'a ja'eén kia ndi'ak'ajmii. Tsanguínchon tiñajnú kui Ne xi tsáyá tsi nda koo tsi ndajín ts'én ngayeje xtaa, kia nínga síndo asién nixtjin xta xi ndaa kui xi Néná kats'én xi chjiénga kama. ²⁴ Tsanguínchon tiñajnú Kjisoo, kui xi ngat'aa kui nga Néná índa ngo kjoa'bínda tjatsie kjoaa kui jín xi iskjitjón nga k'ien, kui xi chji ngasenií ngat'a bokóná ni xi nda ngase, ta boajín jín Abee.

²⁵ Chónjnu yojonú, kó ngata ni'ánch'ojjnu kui Néná xi ts'énehjiaa, ngat'a nixtjin xchá ján xta Israel kats'énch'ó Néná xi k'ie t'anangui 'niú atixomaa nga tsíchjiajo kó kui xtaa kamájin jatjongui yojoo tsí'e nga sakójin kjoabotíjeé. Akja'míra ná kamaná ko'naxiénguí yojoná tsí'e nga sakójinna kjoabotíjeé tsi si'anch'o kui Néná xi ts'énbótixómá nga ts'énehjiajoná ndeskande ndi'ak'ajmii. ²⁶ Kui nixtjin ján kji'a nga tsíchjia, ndaa kats'énkjatsié ma t'anangui, tanga bi katsó

nga katsáyatjón ni xi sa'in ngot'e: "Ingo ndiya ngase nga sa'inkjatsie an kó jmí tsi ta t'anangui tsi, kójo ngaskande ndi'ak'ajmii." ²⁷ Kó nga bi katsó: "Ingo ndiya ngase", makjinná nga kjoa'áxín ngayeje ni xi kats'énda xi máa matíyaá, tsi'e nga kui'íjñá ngayeje ni xi majín matíyaá. ²⁸ Kó kuíni nga, nguije Néná katsjáná ngo nguíndie xi botíxoma xi majín matíyaá, koe'ée ndok'óchji kjoaa kui nii, kó boá ts'en si'anséen nga tsja ngatamaa kui nga 'niú ndikón ts'en si'antsjáa, ²⁹ ngat'a Néná xi tsañá xikónií ngo ndi'í xi ts'enkjié tajmí niní.

Bi ts'en tji bóko xikó ts'en chjiénga kuindyión

13 Ngatsjé nixtjin tjó ti'ánjnu xinguijnu xikoó tsi ngo nts'iéjnu. ² Ngata ni'ánchíyajínjnu nga nda si'anjojnú ngayeje xta xi kjocho ndi'ajnú, ngat'a tangat'anii kui nii nga tjín xi nde bejín nga ndítsjie boá xi kats'éntiee ndi'aa.

³ Ngatja'átsjienjnu nga kosikojjnu xta xi síndo'ya ndoboayaá, xikó maá tsi jún nijan tindyionjojnú ndoboaya, kójo ti ngatja'átsjienjnu nga kosikojjnu xta xi ndajín tjíni'ánjoo nga, xikó maá tsi jún xi boá kjimata'injnu.

⁴ Ngayeje jún chandikónjnu kjoabixaan, kó chandikónjnu xi'injnu kójo tsi chjónjnu, tanga xta xi tondoó kójo kui xi ndyits'ent'aa kjoa xkjín, Néná boá xi kotíjeé.

⁵ Ngata ni'ántjójínjnu toon, tsja ngatamajnu xikó kji'i ni xi tjínjnu ngot'e, ngat'a Néná je bi katsó: "Jmí nixtjin k'uijñá soboaá, ti nde jmí nixtjin k'uijñá masieen," ⁶ kó ngaskande ma'niátakón ñá nga kama bi k'uín:

Ndianá boá xi bosikójona, kó stsakjonjín an,
ni xi kamaa sa'ínjona xta ngasondiee.

⁷ Ngatja'átsjienjnu xta xi síndotjónjnu kui xi katsáyájnú eén Néná, ti'ankjínjnuú takónjnu kóts'en kis'indo kó chja'ánguínjnuú kjoas'ijin xi kis'iee.

⁸ Jesukristoo ti kuíni boá ngas'e, ngot'e 'ne, kojo ta kji'ání.

⁹ Ngata k_iajín monguúntjinguinjúu ngo kjoabokoyá xi kje'e tsó kojo xi yajín, ngat'a tasá nda ngase nga inimaná sakó nga'niuú ngu_iyaa kjoandaa Néná, ta boajín tsi k_ia konguúntjinguí kjoabotíxomaa ni chinie xi jmí nixtjin asíkojo xta xi k_ia kijítjinguí.

¹⁰ Nguindyikon Néná tikónná ngo nchan nínga ni'ánk'as'ien kjoatjó, kó ya nga chiná'mi xi ts'én xaá ndi'anjño, jmíjín kjoanda nga kama skjinié kjoatjó xi ni'ánk'as'ien nchanná.

¹¹ Ngat'a chiná'mi xi 'niú nk'a xaá k_ia ndi'anjño xi tikón kui ngasondiee, fíjo ngu_iya xi tanisién tsjiee jín cho xi kini'ánk'ién tsí'e nga machjítjé jeé, tanga yojoo kui choo nditseen ndiaa 'bítí, ¹² kó kuíni nga Kjisoo nditseen ndiaa ja'atio kjoanima nga kini'ánk'ién. K_ia kats'énk'as'ien jín tsí'e nga kats'éntsjie xta naxíndaá. ¹³ Tjianchóon Kjisoo tsoboa k_ia nditseen kui ndiaa, kó nijan kuitjatió kui kjoasoboá xi ja'atio kui. ¹⁴ Ngat'a kui ngasondiee jmíjinná ngo naxínda 'niú xi k'uijñá ngatsjé nixtjin, tasá ndyimindyisé ngo naxínda 'niú xi jaskan s'ljña. ¹⁵ Kuíni nga ngatsjé nixtjin si'antsjáa Jesukristoo, ngat'a ja Néná boá xi ndyini'antsjáa nga boá ndyini'án, kuí nii xi kjoatjóná, ni xi kuichjia ndso'boá nga kotsoya nga Kjisoo xi ndií Néná. ¹⁶ Kó ngata ni'ánchíyajijnú jún nga ni xi nda si'ánjnu kojo nga ja k'ie ja ngaján kosikojojnú xinguijnu, ngat'a kojo kuí kjoatjó xi'bi xi tsja maa Néná.

¹⁷ Nda'yá'énjnuú xta xi síndotjónjnu kó chandikónjnu kui, ngat'a kui boá xi ndyikondajnu jún nga be nga sa'ínk'as'ieen xki Néná. Boá ti'ánjnu tsí'e nga tsja k'uieé nga sa'ín xaá, kó nga éjín kamaa, ngat'a kojo nganda tsajún boá tsi éjín kamaa xaá.

¹⁸ Ndokjoajnuú Néná kjoaa jin, ngat'a 'niátakónjne nga nda ts'én tikón kjoakjintakónjne kjoaa xá xi ndyini'ánjne, kó mejénjne nga takó nda ts'én si'anjne ngayeje nií. ¹⁹ Kó an ngo

kjoanda mí'ájnú'un, ndokjoajnúú Néná tsi'e nga tsjaana nguindie nga tsá kjuinkón nguínjnú'un.

Bi ts'én kini'ánkjet'a xojon xi kananguiyaa xta ebreo

²⁰ Néná xi tsjáná kjoaxioó, kui xi kats'énkja'á'yaá Ndianá Jesukristoo, kui nda xi tanisién nk'a xaá xi tikóntjoón chotsangaa, kui xi tangat'anij jín nga Néná kats'énjoná ngo kjoa'bínda tjatsie xi tikón ngatsjé nixtjin, ²¹ mí'áa kui Néná xi tsjáná kjoaxioó nga kui xi sa'ín nga xta xi nda kamajnú kojo nga si'ánjnu ni xi mejeén kui nga kama, kó nga ngat'aa Jesukristoo nga kosíkojojnú nga ni xi tsja máa nguindyikon kui xi si'ánjnu. ¡Ngat'ieé kjoaje Jesukristoo ngatsjé nixtjin! Boá kji'i.

²² Jún nts'ie, tsiejín ma ni xi kats'en'indójnú'un, kó 'niú mí'ájnú'un tsi'e nga nda si'ansenjnu. ²³ Mejéna nga xhajnú nga nda nts'ieé xi 'mí Timoo je tikóndé, kó tsi ta'a nga tsá kjo'e, kjuínjo an kji'a nga kjuinkátsijenjnu'un.

²⁴ Tinde boá t'ínjnu ngayeje xta xi síndotjónjnu kojo ngayeje xta tsjieé Néná. Xta xi chjiani Italia tinde xó boá tsó.

²⁵ Néná nga tsjajnú kjoandaa ngayejejnú. Boá kji'i.